

Checklist Lezen

Naam :

Groep :

Datum :

Taal :

Met deze checklist kun je antwoorden vinden op twee vragen doen:

1. Hoe goed kun je lezen in het Fries?
2. Wat vind je belangrijk om te leren?

1. Zelftest

Neem de lijst door, alleen of samen met iemand anders.

Lees de zinnen in de eerste kolom. Bedenk of bespreek met de ander of je zou kunnen wat daar staat.

In de tweede kolom staan voorbeelden.

Je kunt zelf meer voorbeelden bedenken van situaties die voor jou belangrijk zijn. Overleg met je juf, meester of docent.

Zet aan de rechterkant van je formulier een kruisje bij wat voor jou geldt: kun je dit *'met gemak'*, *'met moeite'* of *'nog niet'*?

2. Hoe verder?

Op welk niveau heb je de meeste kruisjes staan bij: *'dat soort dingen kan ik, maar met moeite'*? Dat niveau geeft het beste aan waar je op dit moment bent in het leren van de taal.

Je zult in de lijst dingen tegenkomen die je nog niet (goed genoeg) kunt, maar die je wel belangrijk vindt. Zet bij die situaties een kruisje in de kolom *'wil ik leren'*.

Niet alle dingen die voor jou belangrijk zijn, staan in de lijst. Schrijf die ook op. Zo krijg je een overzicht van wat je wilt leren voor de komende tijd.

A 1 Lezen

Kan vertrouwde namen, woorden en zeer eenvoudige zinnen begrijpen, bijvoorbeeld in mededelingen, op posters en in catalogi

'Ik kan'-beschrijvingen	Voorbeeld van situaties	Toelichting	Dat soort dingen:			
			kan ik met gemak	kan ik met moeite	kan ik nog niet	wil ik leren
Ik kan kaarten met korte, eenvoudige teksten begrijpen.	<p>Je krijgt een Ansichtkaart van je oom en tante die op vakantie zijn.</p> <p>Je krijgt een uitnodiging voor een feestje.</p> <p>Een kaartje dat je krijgt als je ziek bent. Op de voorkant staat gedrukt dat je snel weer beter moet worden.</p>	<p><i>De zinnen zijn kort.</i></p> <p><i>Het gaat over onderwerpen die je kent.</i></p>				
Ik kan een korte standaard mededeling lezen.	<p>Een waarschuwingsbordje voor de hond (<i>Tink om 'e hûn</i>).</p> <p>Op een bord als je een dorp in of uit rijdt, staat: <i>Wolkom en oan 't sjen</i>.</p>	<p><i>Het gaat om mededelingen op borden op straat, op het station, in winkels, op school.</i></p> <p><i>De mededeling gaat over een onderwerp waar je vaak mee te maken hebt.</i></p>				
Ik kan eenvoudige informatie op een poster, mededelingenbord of in een folder lezen.	<p>Een poster geeft een aankondiging van een voetbalwedstrijd.</p> <p>Een informatiebord van het Fryske Gea of de ANWB vertelt wat er te zien is.</p> <p>Een reclamefolder van de bakker geeft de prijzen van het brood.</p>	<p><i>Het is een korte tekst. De zinnen zijn kort. Vaak staan er plaatjes bij.</i></p> <p><i>Je begrijpt niet elk woord, maar je snapt wel waar het over gaat.</i></p> <p><i>Je herkent namen en belangrijke woorden.</i></p>				

'Ik kan'-beschrijvingen	Voorbeeld van situaties	Toelichting	Dat soort dingen:			
			kan ik met gemak	kan ik met moeite	kan ik nog niet	wil ik leren
Ik kan van korte teksten begrijpen waar ze ongeveer over gaan.	Je leest een stripverhaal over Josje, in <i>Switsj</i> . Je leest een korte tekst over een huisdier.	<i>Je hebt in de gaten over welk onderwerp de tekst gaat. Het zijn bekende onderwerpen voor je. Het gaat om korte 'weetteksten' die je vaak tegenkomt, over bekende onderwerpen. Er staan plaatjes bij. De zinnen zijn kort.</i>				
Ik kan in korte teksten begrijpen over wie het gaat en over welke plaats het gaat.	Onderschriften bij foto's van bekende Friezen. Je leest teksten over de kust in het boekje <i>Wrâldoriintaasje</i> (deel 3).	<i>Het gaat om korte 'weetteksten' die je vaak tegenkomt, over bekende onderwerpen. Vaak staan er plaatjes bij. De zinnen zijn kort</i>				
Ik kan korte teksten lezen waarin staat hoe ik iets moet doen of maken.	Je volgt de aanwijzingen en opdrachten bij een speurtocht op. Bijvoorbeeld: <i>twadde strjitte rjochts</i> . Je leest de opdrachten die je op school krijgt. Bijvoorbeeld: <i>skriuw op, knip út</i> .	<i>Het gaat om eenvoudige aanwijzingen. Ze gaan over onderwerpen waar je bekend mee bent.</i>				
Ik kan eenvoudige en korte verhalen en eenvoudige gedichten begrijpen.	Je leest een versje in een vriendschapsboekje of poëziealbum. Je leest een (verhaal in een) prentenboek.	<i>Er staan plaatjes bij.</i>				

A 2 Lezen

Kan korte, eenvoudige teksten lezen. Kan specifieke voorspelbare informatie vinden in eenvoudige, alledaagse teksten zoals advertenties, folders, menu's en dienstregelingen. Kan korte, eenvoudige, persoonlijke brieven begrijpen.

'Ik kan'-beschrijvingen	Voorbeeld van situaties	Toelichting	Dat soort dingen:			
			kan ik met gemak	kan ik met moeite	kan ik nog niet	wil ik leren
Ik kan een korte, eenvoudige brief of e-mail begrijpen.	<p>Een korte brief met een uitnodiging voor een kamp.</p> <p>In een sms-je vraagt je vriend(in) of je meegaat naar het zwembad.</p> <p>In een chat-bericht vraagt iemand wie je bent.</p>	<i>De onderwerpen zijn bekend voor je, je hebt er veel mee te maken.</i>				
Ik kan in eenvoudige teksten informatie vinden die ik nodig heb.	<p>Je leest in het clubblad hoe laat je moet voetballen of korfballen.</p> <p>Je leest briefjes die je moeder klaarlegt als ze weggaat.</p> <p>Je zoekt in de schoolkrant op wanneer jullie vrij zijn.</p>	<i>Het gaat om teksten die je gebruikt voor dagelijkse dingen. De teksten zijn kort.</i>				
Ik kan in lijsten, overzichten en formulieren precies de informatie vinden die ik nodig heb, en ik kan die informatie begrijpen.	<p>Je vindt op www.heitelan.nl een geschikte e-card die je wilt versturen.</p> <p>Je vindt op de poster van de <i>Skoalle Tillevyzje</i> op welke data het programma wordt uitgezonden waar jullie klas altijd naar kijkt.</p> <p>Je zoekt op een menukaart op welk toetje jij lekker vindt.</p>	<i>Het gaat om het opzoeken van eenvoudige informatie.</i>				

'Ik kan'-beschrijvingen	Voorbeeld van situaties	Toelichting	Dat soort dingen:			
			kan ik met gemak	kan ik met moeite	kan ik nog niet	wil ik leren
Ik kan informatie vinden en begrijpen in eenvoudige teksten.	Een berichtje op het nieuwsprintbord. Je zoekt op de site van de Afûk een boek dat je wilt bestellen als cadeautje voor je Friestalige vriend(in).	<i>Het gaat om korte stukjes die je dagelijks tegen kunt komen. De onderwerpen zijn bekend voor je. Je komt achter de betekenis van woorden die niet kent, doordat je ongeveer weet waar de tekst over gaat.</i>				
Ik kan de belangrijkste informatie uit eenvoudige teksten in een tijdschrift, krant of op een website begrijpen.	Een interview met een bekende zanger of sporter, bijvoorbeeld in Switsj. Een kort bericht in de krant.	<i>De teksten zijn kort. De onderwerpen zijn bekend voor je. Je komt achter de betekenis van woorden die niet kent, doordat je ongeveer weet waar de tekst over gaat.</i>				
Ik kan korte, beschrijvende teksten begrijpen.	Onderschriften bij een fototentoonstelling. Een persoonsbeschrijving op een website.	<i>Het gaat om onderwerpen en mensen die je kent. Je komt achter de betekenis van woorden die niet kent, doordat je ongeveer weet waar de tekst over gaat.</i>				
Ik kan teksten waarin staat hoe ik iets moet doen of maken, begrijpen.	De aanwijzingen bij een bouwplaat, bijvoorbeeld van de Oldehove. Opdrachten bij de Friese schoolradio of –tv-programma's of in Studio F.	<i>Er staan meestal plaatjes bij om je te helpen. De volgorde waarin je het moet doen staat er heel duidelijk. Het gaat om dingen die je in het dagelijks leven en op school tegenkomt.</i>				
Ik kan gedichten en korte verhalen begrijpen.	Een kort verhaal in de Switsj. Een Friestalige Suske en Wiske. Een kort gedicht.	<i>De verhalen en gedichten zijn eenvoudig. Ze gaan over onderwerpen die je (her)kent. Doordat je weet waar ze ongeveer over gaan, kom je achter de betekenis van woorden die je niet kent.</i>				

B1 Lezen

Kan teksten begrijpen die hoofdzakelijk bestaan uit zeer frequente, dagelijkse, of aan het werk gerelateerde taal. Kan de beschrijving van gebeurtenissen, gevoelens en wensen in persoonlijke brieven begrijpen.

'Ik kan'-beschrijvingen	Voorbeeld van situaties	Toelichting	Dat soort dingen:			
			kan ik met gemak	kan ik met moeite	kan ik nog niet	wil ik leren
Ik kan persoonlijke en eenvoudige zakelijke brieven en e-mails begrijpen.	<p>Een mail van je vriendin over haar nieuwe vriendje.</p> <p>Een briefje van de baas van je krantenwijk over een paar nieuwe straten die je erbij krijgt.</p>	<p><i>De brieven zijn duidelijk geschreven. Ze gaan over onderwerpen die je kent. Er staan weinig moeilijke of onbekende woorden in. Je begrijpt genoeg om ook terug te kunnen schrijven. Je begrijpt genoeg om te weten wat je moet doen.</i></p>				
Ik kan de informatie vinden die ik nodig heb en begrijpen in brochures en korte officiële documenten.	<p>Een advertentie voor vakantiewerk.</p> <p>Je leest bijzonderheden over Fryslân in een informatiebrochure van de provincie.</p>	<p><i>Je gebruikt de context om achter de betekenis van onbekende woorden te komen. Die woorden hebben dan wel te maken met een onderwerp dat bekend voor je is.</i></p>				
Ik kan in langere teksten informatie zoeken over thema's die mij interesseren.	<p>Je zoekt en verzamelt informatie op Friestalige sites.</p> <p>Je zoekt en verzamelt gegevens in school- of studieboeken, die je nodig hebt voor je werkstuk.</p>	<p><i>Het onderwerp ken je al. Dat helpt je achter de betekenis van onbekende woorden te komen.</i></p>				
Ik kan de belangrijkste punten begrijpen in korte verslagen en eenvoudige teksten in tijdschriften, kranten of op internet.	<p>Korte nieuwsberichten op de site van Omrop Fryslân.</p> <p>Een verslag van een sportwedstrijd in de plaatselijke krant of in je clubblad.</p>	<p><i>De teksten gaan over onderwerpen die je kent. Dat helpt je achter de betekenis van onbekende woorden te komen.</i></p> <p><i>De teksten zijn wat langer.</i></p> <p><i>De zinnen zijn niet ingewikkeld en er worden niet veel moeilijke woorden gebruikt.</i></p>				

'Ik kan'-beschrijvingen	Voorbeeld van situaties	Toelichting	Dat soort dingen:			
			kan ik met gemak	kan ik met moeite	kan ik nog niet	wil ik leren
Ik kan duidelijk geschreven instructies begrijpen.	Aanwijzingen over de techniek van het fierljeppen. Een recept voor suikerbrood.	<i>De instructies hebben te maken met dingen waar je bekend mee bent. Er staan meestal plaatjes bij. Dit alles helpt je om achter de betekenis van onbekende woorden te komen die je nodig hebt.</i>				
Ik kan langere verhalen en gedichten begrijpen.	Een jeugdroman, bijvoorbeeld <i>De lêste brief</i> van Hanneke de Jong. Een gedicht, bijvoorbeeld uit <i>Lokaal 13</i> .	<i>De verhalen of gedichten gaan over onderwerpen die je leuk lijken. Je leest een heel boek of een hoofdstuk in een boek.</i>				

B2 Lezen

Kan artikelen en verslagen lezen die betrekking hebben op eigentijdse problemen, waarbij de schrijvers een bijzondere attitude of standpunt innemen. Kan eigentijds literair proza begrijpen.

'Ik kan'-beschrijvingen	Voorbeeld van situaties	Toelichting	Dat soort dingen:			
			kan ik met gemak	kan ik met moeite	kan ik nog niet	wil ik leren
Ik kan (zakelijke) brieven of e-mails lezen en er snel de belangrijkste informatie uit halen.	<p>Brieven met informatie over open dagen.</p> <p>Een antwoord op een brief waarin je om informatie hebt gevraagd.</p> <p>Een aanmaning om ledengeld te betalen.</p>	<p><i>Het lezen kost je geen moeite. Soms gebruik je het woordenboek erbij.</i></p> <p><i>De brieven gaan over onderwerpen die je interessant vindt.</i></p> <p><i>De brieven kunnen van allerlei instanties komen (gemeente, clubs of verenigingen, opleiding).</i></p>				
Ik kan lange en ingewikkelde teksten snel doorlezen en de details vinden die voor mij belangrijk zijn.	<p>Je vindt informatie over een schrijver over wie je een presentatie houdt.</p> <p>Je vindt informatie in Friestalige artikelen in <i>Sneon&Snein</i> of <i>Sneinspetiele</i>.</p>	<p><i>Het gaat om teksten in kranten, tijdschriften, om verslagen, rapporten e.d.</i></p>				
Ik kan bij allerlei soorten teksten snel bepalen waar de tekst over gaat en of ik deze tekst nauwkeuriger wil lezen.	<p>Informatie over de toneelvoorstelling in het programmaboekje van Tryater.</p> <p>Stukken van de Provinciale Staten op de site van de Provincie Fryslân.</p>	<p><i>Het gaat bijvoorbeeld om berichten, artikelen of verslagen.</i></p>				

'Ik kan'-beschrijvingen	Voorbeeld van situaties	Toelichting	Dat soort dingen:			
			kan ik met gemak	kan ik met moeite	kan ik nog niet	wil ik leren
Ik kan advertenties begrijpen.	Een advertentie met een uitgebreide profielschets.	<i>Het gaat om advertenties met veel tekst. Er kunnen allerlei afkortingen en vaktaal in de tekst staan</i>				
Ik kan teksten begrijpen over actuele onderwerpen waarin de schrijver een bepaald standpunt inneemt.	Columns in de krant of in een tijdschrift. Een boekbespreking. Een ingezonden brief over de gevaren van het zelfregulerende kruispunt in de regionale krant.	<i>Het kunnen lange teksten zijn. Bij het lezen let je op de hoofdpunten. Je controleert steeds of je de tekst nog wel begrijpt, door te letten op verschillende aanwijzingen uit de tekst (bijvoorbeeld signaalwoorden, plaatjes, kopjes). Soms gebruik je het woordenboek.</i>				
Ik kan in teksten specifieke informatie vinden en informatie die nieuw voor mij is.	Je vindt informatie op internet voor je presentatie. Je vindt informatie in brochures en op internet voor je vervolgopleiding. Je leest op de site van de gemeente hoe de klachtenprocedure werkt.	<i>Het gaat om onderwerpen die jij interessant vindt. Het gaat om actuele onderwerpen. Je controleert steeds of je de tekst nog wel begrijpt, door te letten op verschillende aanwijzingen uit de tekst (bijvoorbeeld signaalwoorden, plaatjes, kopjes). Soms gebruik je het woordenboek.</i>				
Ik kan literaire teksten lezen en ik begrijp ze voor het grootste deel (ook de details).	Songteksten, bijvoorbeeld op de site van Reboelje. Een roman, bijvoorbeeld van Willem Tjerkstra.	<i>De boeken, verhalen, gedichten zijn geschreven door schrijvers van nu.</i>				

C1 Lezen

Kan lange en complexe feitelijke en literaire teksten begrijpen, en het gebruik van verschillende stijlen onderkennen. Kan specialistische artikelen en lange technische instructies begrijpen, zelfs wanneer deze geen betrekking hebben op het eigen terrein.

'Ik kan'-beschrijvingen	Voorbeeld van situaties	Toelichting	Dat soort dingen:			
			kan ik met gemak	kan ik met moeite	kan ik nog niet	wil ik leren
Ik kan elke brief of e-mail, ook zakelijke correspondentie, begrijpen.	<p>Een antwoord op een brief met het verzoek om informatie over een opleiding.</p> <p>Een klachtenbrief van een burger over milieu-overlast.</p>	<p><i>Het kan over allerlei onderwerpen gaan, ook over onderwerpen waar je weinig of niets van afweet.</i></p> <p><i>De teksten kunnen moeilijk in elkaar zitten en er kunnen veel moeilijke woorden en vaktaal in staan.</i></p> <p><i>Eventueel gebruik je een woordenboek.</i></p>				
Ik kan snel belangrijke details vinden in lange en ingewikkelde teksten.	<p>Je vindt relevante onderzoeksresultaten in een conferentiebundel.</p> <p>Je zoekt in je arbeids-/ stageovereenkomst (bijvoorbeeld bij Tresoar) naar je salaris en secundaire arbeidsvoorwaarden.</p>	<p><i>Het gaat om teksten die je in je opleiding, tijdens stage, bij werk of in je dagelijks leven tegen kunt komen.</i></p> <p><i>De teksten kunnen moeilijk in elkaar zitten en er kan veel vaktaal in staan.</i></p>				
Ik kan bij allerlei soorten teksten snel bepalen waar de tekst over gaat en of ik deze tekst nauwkeuriger wil lezen.	<p>Je zoekt publicaties over een sociolinguïstisch onderwerp op de site van de Fryske Akademy.</p> <p>Je leest een beschouwend artikel in een tijdschrift als De Moanne of de Pompeblêden.</p>	<p><i>Het gaat bijvoorbeeld om berichten, artikelen of verslagen.</i></p> <p><i>De teksten kunnen moeilijk in elkaar zitten en er kan veel vaktaal in staan.</i></p>				

'Ik kan'-beschrijvingen	Voorbeeld van situaties	Toelichting	Dat soort dingen:			
			kan ik met gemak	kan ik met moeite	kan ik nog niet	wil ik leren
Ik kan lange en complexe teksten tot in detail begrijpen.	<p>Een rapport van de Onderwijsinspectie over de kwaliteit van het Fries op basisscholen.</p> <p>De algemene voorwaarden op de site van de Fryske Akademy bij het huren van zalen voor een congres.</p> <p>Aanwijzingen voor het doen van genealogisch onderzoek, bijvoorbeeld op de site www.genealogy-yn-fryslan.tk.</p>	<p><i>De teksten kunnen over allerlei onderwerpen gaan, ook over onderwerpen waar je weinig of niets van weet.</i></p> <p><i>Moeilijke gedeeltes lees je soms nog een keer.</i></p> <p><i>Je gebruikt allerlei aanwijzingen in en rondom de tekst om alvast te bedenken wat je verder tegen zult komen in de tekst.</i></p> <p><i>Af en toe gebruik je een woordenboek.</i></p>				
Ik kan met gemak literaire teksten lezen en ik begrijp ze ook redelijk goed.	<p>Een gedicht op de site van Farsk.</p> <p>Een roman, bijvoorbeeld van Trinus Riemersma.</p> <p><i>Rimen en Teltsjes</i> van de gebroeders Halbertsma.</p>	<p><i>Het kunnen boeken, verhalen, gedichten van nu zijn, maar ook oudere teksten.</i></p>				

C2 Lezen

Kan moeiteloos vrijwel alle vormen van de geschreven taal lezen, inclusief abstracte, structureel of linguïstisch complexe teksten, zoals handleidingen, specialistische artikelen en literaire werken.